

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵/۰۲/۱۳

جورج فوستر
ترجمه: رحمت آریا

د جورج فوستر یون لیک: له بنگاله تر لندن سفر

دوهم ټوک

(۱۹)

په کشمیر کې زما د استوګنې په اوږدو کې زه په مکرر ډول له عادي وګړو سره د اربابانو د خښمناک چاند شاهد وم چې په ندرت پرته له دې چې د خپل د تېر په ژۍ ضربه ووهي فرمان يې صادر کاوه؛ افغانان معمولاً په جګړو کې له جنګي تېر څخه کار اخلي. [1] سره له دې چې ددې ولايت خلک تر شديد ظلم او ستم لاندې دي او د سختې داسې شپې ورځې تېروي چې د انساني طبيعت لپاره له سپکاوي ډک ژوند دی خو ما ددوی د پراخ اخلاقي فساد په اړه داسې بېلابېل او پريمانه شواهد تر لاسه کړي دي چې د هغوی د کړاو په اړه يې زما حساسيت راتپت کړ؛ او د هغوی د کړاوونو خاطرات ډېر ژر زما له ذهن څخه ووتل او ان دې باور ته ورسېدم چې دوی د خپل داسې شوم برخليک د لرلو لياقت درلود.

کله چې د يوې ټولني چارچلند ته په ټوليزه توګه ګورو نو د احساساتي او يا تخيلي جزئياتو زياتول حقيقت او بله هره له تاريخي اهميته برخمنه موضوع تحريف کېږي؛ ددې خبرې په پام کې نيولو سره زه چې يو بيطرف ليد لرم بايد ووايم چې ما بله هېڅ داسې ټولنه نه ده ليدلې چې د کشمير د خلکو په اندازې دې په اخلاقي فساد کې ډوبه وي. د يوه کشميري اصلي ماهيت هغه مهال څرګندېږي کله چې د قدرت واګې په لاس ورسې؛ دی خپلو مأمورانو ته له ملي ګټو څخه د راټولولو په لاره کې هېڅ پوله او سرحد نه پېژني او په دې ډول خپل شخصيت نندارې ته وړاندې کوي. داسې شخص تکل لري چې قدرت په چټکۍ تر لاسه کړي او هر هغه څه کوي چې له دې سره خپلې موخې ته د رسېدلو په لاره کې مرسته کوي. دی په طمع، تکبر، فريب، خيانت دا ظلم په داسې ډول له ځانته رابربندوي چې ټول کړه وړه يې معمولاً د يوه ډارن او بزدل کړه وړه وي. ويل کېږي چې دی هماغومره چې په خپلو اړيکو کې توند او تيز دی په خپلې کرکې کې هم بې رحمه دی. کاشکې ما د انسانيت په پار دغسې يو ککر انځور نه وای وړاندې کړی؛ دا هغه انځور دی چې دا

¹ -DURING my residence in Kashmire, I often witnessed the harsh treatment which the common people received at the hands of their masters, who rarely issued an order without a blow of the side of their hatchet, a common weapon of the Afghans, and used by them in war, as a battle - axe . {Volume II page 24, PDF format both volumes combined page 367}

د پاڼو شمېره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خپرو لولئ

درې میاشتي ورسره مخامخ یم، دا انځور په بېلابېلو بڼو راته ښکاري خو ډېره لږ آرامتیا لري او دا ددې لامل سوي چې د خلکو پر وړاندې له یوې عمومي بېزارۍ سره مخامخ سم.

کشمیریان متجسس او ډېر کنجکاو خلک دي. که یوه کوچنۍ پوښتنه ورڅخه وسي، هغوی اغلب وختونه مخکې له دې چې معلومات درکړي او منظور روښانه سي تاسو ته په خپلو بې ربطو پوښتنو ځواب درکوي. که له هېڅ څخه پوښتنه وکړي چې پلانکی شي لري نو تر هغو ځواب نه درکوي چې پوه سي څومره ستا په کار دي. د هغو شرایطو او د اړوندو اغېزو په پام کې نیولو سره چې دا کسان په کې واقع دي ښايي د اخلاقي چارو یو ښوونکی متفکر وکولى سي په دوی کې د دوی د چار چلند او لیدلوري د شکل نیولو اصلي دلایل ومومي. دا ښوونکی به دده سړي پام دې ټکي ته راواوري چې دده د هېواد منحصر په فرد موقعیت لري او ارزښتناکه او بډایه سرچینې یې چې ښکلي او زړه راښکوني هوا او اوبه لري او دا به کشمیری دې ته وهڅوي چې تجمل او گڼ شمېر لذتونه ته یې لېوالتیا ډېره سي؛ دې به پوه سي چې د هغو شیانو پر وړاندې مقابله چې ذهن ضعیف او فاسدوي یوه دیني یا اخلاقي نظام ته اړتیا سته تر څو له فضیلت سره د مینې پیدا کولو تدریس ورکړي په ځانگړې توگه په ځوانانو کې د عدالت او شفقت د ابتدایي احساساتو القا کول. دده پام به دې ټکي ته واوري چې د نن ورځې د مسلمانانو نه په دیني لارښوونو کې او نه هم په اخلاقي لارښوونو کې نه کوم فضیلت سته او نه نجابت. بر عکس پر ځای یې هڅول کېږي چې د نړۍ ښکلیو ټکیو او ځایونو ته په سپکه وگوري او هغو ته تاوان ورسوي چې د دوی د پیامبر پیروي نه کوي. کله چې کشمیریان گورو چې ظاهراً د التذاذ په مرکز کې دي او اخلاقي اصولو ته هېڅ ډول قید او بند نه لري نو دا ټکی د پوهېدنې وړ دى دوی په آزاده خپلې جسماني غوښتنې او خوندونه تعقیبوي.

د کشمیر اوسنی والي آزاد خان چې افغان دى د خپل د پلار حاجي کریمداد ځای ناستى سو؛ حاجي کریمداد د دراني احمدشاه د کورنۍ کړۍ یو افسر وو. د احمد شاه له مړینې وروسته تیمورشاه نوموړی په دې ویاړ د کشمیر د والي په توگه مقرر کړ چې د امیرخان په مشرۍ د بغاوت په تس نس کولو کې یې هڅې کړي وي، مخکې مو د امیر خان نوم یاد کړ. [2] مخکې مو د امیر یادونه وکړه. کشمیریانو د حاجي کریمداد د حکومت د بني پر ضد خپل قهر څرگند او ځکه هغوی ویل چې حاجي کریمداد ظالم او شدید طمع لري. کریمداد به اغلب وختونه متهمین محض د جزایي تخلفاتو په پار په جوړه ډول له یو بل سره وتړل او سیند ته به یې واچول؛ دغه سزا گانې به د غلاوو او یا د ښځو د ځورولو په تور ورکول کېدې. کشمیریان وايي چې نوموړی یو سیستماتیک ستمگر وو چې د خپلې ډایمې تگلارې له لارې خپلو وحشتناکو موخو ته رسېده. کشمیریان د کریمداد زوی ته بله اصطلاح کاروي، (ظالم خام) Zaulim Kham؛ دا یوه فارسي اصطلاح ده او هغه چا ته په خطاب کې ظالم ویل کېږي چې د تشخیص قوه نه لري؛ او که یو شمېر جزایي توروته د هغه پر وړاندې سم وي نو دا نوم هغه ته یو مناسب نوم دى. دى اتلس کلن دى او د ځوانۍ رزایل په کې لږ دى؛ د حرم خوندونو او شراب ته لېوالتیا نه لري؛ ان د چلم په څښلو کې هم افراط نه کوي. خو دده تاوتریخوالي او له

² - AZAD KHAN , the present governor of Kashmire, of the Afghan tribe, succeeded his father Hadji Kareem Dad , a domestic officer of Ahmed Shah Duranny, and who was, at the death of that prince, advanced to the government of Kashmire, by Timur Shah, as a reward for quelling the rebellion of the Amir Khan, who has been already mentioned. {Volume II page 26- 27, PDF format both volumes combined page 369- 370}

د پاڼو شمېره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

خشونت ډک کره وره له هغه هم اوبنتي چې مخکې عام ول؛ داسې ښکاري چې دا کره وره له وحشی هوسونو څخه سرچینه اخلي او هغه خلق او خوی له ځانه څرگندوي چې په ندرت سره د انسان په طبیعت کې لیدل کېږي.

ددې لپاره چې ددغه جهنمي مستبد د شخصیت یوه برخه مو تاسو ته ښودلې وي تاسو ته به هغه څه ووايم چې ما ته په دې ولایت کې د استوګنې پر مهال وویل سول. یو وخت دی له خپلو درباریانو سره د ښار تر یوه لرګین پله لاندې تېرېده او خلک دده د لیدلو لپاره راټول سوي ول؛ نوموړي همدې پله لاندې یو بدمرغه څوک په توپک په نښه کړ او دی چې یو ماهر دز ویشتونکی وو هغه یې وویشت او وېي واژه. کله چې د ولایت د مقام په څوکی کېښناست له لنډې مودې وروسته یې خپله مور په دې تورنه کړه چې گڼې خپل مېرۍ ته یې خیانت کړی دی. سره له دې چې دا تور پوچ او بې بنسټه وو خو ده دا خبره په پام کې ونه نیوله او د هغې ښځې له نومېدې ډکو غوښتنو ته یې غوږ ونه نیوه چې دی یې لوی کړی وو ترڅو له بې عزتۍ څخه ځان وژغوري خو ده خپله مور له مانی څخه وایستله. تقریباً په همدې مهال په هماغه تور او د ورته بې اهمیته دلیل پر بنسټ خپله یوه میرمن یې ووژله. دده یوه سترګه په پلاستیکي پانې پټه وه او گڼ شمېر ډاکټران یې سربداله کړي ول؛ دی چې د درملنې له نې بریالیتوب څخه نا امیده سوی وو خپل وروستي جراح ته یې اخطار ورکړ چې که زما ستونزه په لنډو څو ورځو کې جوړه نه سي نو نس به دې درته جراحي کړم؛ جراح په خپلې درملنې کې بریالی نه وو او آزاد خان خپل گواښ عملي کړ.

دا هغه نقل قولونه دي چې له بېلابېلو خلکو می اورېدلي دي، په دې کسانو کې یو شمېر یې په دې سیمې کې پردي ول او نور یې د خپل ټولنیز دریځ په پار غوره بلله خپل مثبت نظریات وړاندې کړي. آزاد خان د خپلې حکومتولۍ په لومړیو دريو میاشتو کې د کشمیریانو په زړونو کې داسې یو وحشت خپور کړ چې یوازې د هغه د نوم په اخیستلو به د هغوی په زړونو کې یو ناڅاپه وحشت رامنځته سو او له خپل پیغمبر څخه به یې د مرستو غوښتنه کوله. د آزاد خان یو له ډېرو کوچنیو غوښتنو څخه چې زما په اند تر ټولو ډېره کرکجنه او کرغېرنه غوښتنه ده، پر نخاګرو او یا بدلمنو ښځو باندې د مالیاتو وضع کول ول. هغوی باید د پولیسو رئیس ته راپور ورکړي چې څومره روپی یې تر لاسه کړي دي او غټه اندازه یې باید د پولیسو رئیس ته وسپاري. پر دې برسیره هغوی د پولیسو د رئیس له اجازې پرته نه سي کولی په هېڅ جشن یا بلې پېښې کې گډون وکړي. د ښځو له دغې ډلې سره داسې سخت چلند چې اغلباً د هغوی پر وړاندې له زیاتۍ څخه کار اخیستل کېږي طبعاً د ټولني زړه ورباندې سوځي، د جدي بدلون لامل سوی دی. سره له دې چې کشمیر د خپلو ښکلو ښځو له کبله شهرت لري خو اوس د هغوی لږ شمیر د بد لمنو ښځو په منځ کې لیدل کېږي.

دغه ولایت له شلو تر دیرش لکو روپیو پورې مالیاتي عواید راټولوي او اووه لکه روپی یې د تیمور شاه خزاني ته لېږل کېږي. د کشمیر د لښکر په اړه چې زه یې د یوې برخې شاهد وم تقریباً ۳۰۰۰ سپاره او پلي چې عمدتاً افغان [3]

³ - ددې ولایت خلک په ندرت په نظامي چارو کې لیدل کېږي، ځکه داسې ښکاري چې دوی له نظامي چارو څخه بېزاره وي. افغان دولت په نظامي چارو کې کشمیریانو ته په لښکر کې د داخلیدلو د اجازې په هکله سخت قانون لري. عادي خلک د ژمي په موسم کې اغلب وختونه له ځان سره یو کوچنی کلالي نغری ګرځوي او په خپل ورون پورې یې تړي او دوی ته د سوخیدلي دود وهلي ظاهر ورپه برخه کوي، که یو کشمیری وغواړي په پټه له لښکر سره یو ځای سي نو په ډېره آسانه پېژندل کېدای سي. داسې ښکاري چې د هغوی د خونې ور وسله، غوڅارونکی (پرتاب) وسله ده چې په کارولو کې یې مهارت لري او دوی ته اجازه ورکوي چې له لېږې خوندي واتن څخه د ښمن پر وړاندې مقابله وکړي. - لیکوال

The natives of this province are rarely seen engaged in a military occupation, from which their genius seems averse; and it is held an established rule in the **Afghan government**, to refuse the admittance of a Kashmirian into their army. The common people usually carry abroad with them in

د پاڼو شمېره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

سرتيري دي دا دوه كاله كېږي چې ډيره لږ يا حد اقل تنخواه تر لاسه كوي. د هغوى غټې شمېرې چې كوم بڼه خوراكي غوراوى يا انتخاب يې نه درلود او سول چې د سينگره [4] Singerah يا واټر نټ – Water- nut په مغز خپله چاره وكړي او ورباندي ژوندي پاتې سي، سينگره د سيمي د اوبو پر غاړو په پريمانه اندازه وده كوي. (واټر نټ يو ډول مغز نه ميوه ده لكه چهارمغز چې سوربخن نصواري رنگ لري. -ژ) د كشمير د والي طبيعت ته په كتلو چې

قدرمنو لوستونكو! د بناعلي رحمت آريا د آر شيف: لينك

the winter season an earthen stove, which hanging near the thigh, gives it a scorched appearance; and by this mark a Kashmirian is discovered, should he by stealth endeavour to enlist. The fling, in the use of which they are expert, seems to be their favourite weapon, and enables them with little variation to oppose an adversary at a distance, and from places of security. {Volume II page 29, PDF format both volumes combined page 372 Footnote}

⁴ - سينگره د بومي وگړو د تبې پارې يا طبقې د پام وړ خوراكي برخه جوړوي او د ماركېټ انحصاري حق لري چې دولت ته په كال كې دولس زره پونده عايد جوړوي. - ليكوال

د پاڼو شمېره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليكني د ليكنيزې بڼې پاڼوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكې په ځير و لولئ